

De Decorkinderen

Wilhelm und Freddy

De Decorkinderen

Samson Spin

Colofon

Uitgeverij Sapakara
Copyright © 2017 Samson Spin
Eerste druk: augustus 2017

Auteur: Samson Spin
Omslag: fabster
Binnenwerk: fabster
ISBN 9789402166637 (paperback)
ISBN 9789402166477 (hardcover)
NUR 337 – Oorlogs- en verzetsroman

Niets in deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

01 – EEN LASTIGE GUNST	7
02 – KINDERLIJKEN IN OVERVLOED.....	41
03 – HOTEL IN LICHTERLAAIE	69
04 – HET LEVEN VAN DE FAMILIE KROEPP	90
05 – DUITSLAND VERLIEST TERREIN	108
06 – KERSTMIS IN ESSEN	138
07 – VAN DECORKIND TOT FRONTSOLDAAT	157
08 – HET DRAMA VAN MARLEY EN HET KIND.....	194
09 – EEN CADEAU OM NOOIT TE VERGETEN	232
10 – DE ONDERNEMERSGEEST VAN WILHELM	253

01 – Een lastige gunst

De groene Kübelwagen rijdt gestaag door tussen Grootebroek en Enkhuizen. De in het grijs geklede bestuurder is sergeant Bouwmeister. Hij is de privéchauffeur van kolonel Von Kleve, de opperbevelhebber van Noord-Holland boven het Noordzeekanaal. Von Kleve is onderweg naar vrienden in Grootebroek, want hun zoon Wilhelm is gisteren op 3 juni 1942 veertien jaar oud geworden. Wilhelm die hij regelmatig gezien heeft, heeft steeds zijn aandacht gehad omdat Wilhelm van uiterlijk een buitengewoon knappe jongen was. Ook de zijn broer, Johannes van bijna zestien, had zijn aandacht. Het betrof de familie Duijn aan de Hoofdstraat van het West-Friese dorp, fanatieke leden van de NSB. Ze waren zo fanatiek dat ze openlijk op straathoeken de NSB-kranten verkochten aan Nederlanders die de krant ook wilden lezen. De scheldwoorden van de goede Nederlander namen ze op de koop toe.

De Kübelwagen stopte ongeveer halverwege het oude dorp. Bouwmeister keek goed om zich heen om te zien of alles veilig was voor zijn heer en meester, de kolonel. Toen de chauffeur constateerde dat dat het geval was, stapte hij uit en hield de deur van de auto voor de kolonel open om deze uit te laten stappen.

‘Mooi weer, hè. Jij houdt de wacht even bij de auto want ik weet dat het verzet hier zomaar de kop kan opsteken. Haal daarom de veiligheidspin van je geweer en kijk goed uit. Je moet voor mijn veiligheid waken.’

De kolonel stapte uit en had in zijn rechterhand een in een krant verpakte fles Oude Klare om vader Kees tevreden te stellen. Ook voor moeder Til had hij een doos Belgische bonbons meegenomen. Vliegen vang je met stroop, dacht Von Kleve.

Hij stond nu naast de auto, klakte met zijn hakken tegen elkaar en liep het pad op van het schamele arbeidershuisje waar de familie Duijn met zeven kinderen woonden.

Von Kleve klopt op de deur waar geen deurbel op zit. Zodra moeder Til de deur opendoet, strekt de kolonel zijn arm recht omhoog en fluistert: 'Sieg Heil.' Moeder Til kijkt schichtig om haar heen en fluistert terug: 'Sieg Heil.' Ze wil niet dat de burens haar horen, maar ze ziet dat zij het wel gehoord moeten hebben want de vitrage beweegt langzaam heen en weer.

'Komt u binnen. Wat verschaft ons de eer?' zegt de vrouw met nederige stem.

'Ik heb een bijzondere boodschap en die komt rechtstreeks van de Führer, onze grote leider Adolf Hitler,' zegt Von Kleve met een bijna dichtgeknepen keel bij het uitspreken van die naam. Ze lopen de gang door naar de keuken waar vader Kees de NSB-krant zit te lezen.

De enige in het kleine dorp verkrijgbare krant. Maar hij zit eigenlijk half te slapen want hij schrikt zodra de kolonel de keuken betreedt. Hij legt snel de krant weg en gaat staan om de kolonel een hand te geven.

Til, Kees en Von Kleve zijn de enigen die op dat moment in het vertrek aanwezig zijn. De kinderen zijn allemaal of op school of aan het werk op de uitgestrekte velden rond het dorp. Nu het in de middag is, is eenieder nog aan het werk. De mannen begroeten elkaar hartelijk waarbij ook vader Kees zijn arm strekt als groet voor de grote leider in het verre Duitsland. 'Wat komt u doen, waarde kolonel?' vraagt vader Kees in gebrekkig Duits.

'Ik kom jullie van de Führer persoonlijk om een gunst vragen. Hij weet dat jullie een groot gezin hebben van zeven kinderen, vier jongens van negen, elf, veertien en zestien jaar. En twee meisjes van dertien en zeventien jaar oud.'

'Dat klopt als een bus, kolonel. Maar wat wil de Führer daarmee zeggen?' vraagt vader Kees dan.

'Wilhelm zijn uiterlijk is precies wat de Führer behaagt, want ik moest hier in de provincie zoeken naar een bepaald soort kinderen, jongens die precies passen in het ideaalbeeld van

onze grote leider en die als een soort decorverfraaiing kunnen dienen bij de filmopnames van de grote kopstukken van onze nazipartij. Dus als er iets is waarvoor de kopstukken van de partij bijeen zijn en waar dus filmopnamen zijn voor de bioscopen in heel Europa, dan dienen die kinderen als beeldvulling te fungeren. Zij worden een soort decorkinderen, zal ik maar zeggen. Ze maken het beeld fraai met hun prachtige verschijning. Maar zij krijgen daarvoor een heel bijzondere voorkeursbehandeling terug, wat inhoudt dat ze heel grote vrijheden hebben nadat ze de eed aan de Führer hebben afgelegd.'

Kees voelt hoe het zweet van zijn rug afdruipt, want deze man tegenover hem boezemt hem een zekere angst in. Ook al zijn ze beiden van dezelfde foute kant.

'Nu het midden zomer is van het tweede oorlogsjaar kan ik je verzekeren Kees - ik mag toch Kees zeggen, hè? - dat een zware winter in aantocht is. Het in Nederland geproduceerde groente en fruit gaan naar het oosten en verder naar onze soldaten die daar voor Groot-Duitsland alle dagen hun leven wagen in het verre Polen en Rusland. Maar als jij mij Wilhelm van veertien en Johannes van zestien meegeeft om in Duitsland de Führer rechtstreeks te dienen, dan garandeer ik jou dat jij en je vrouw en de andere kleine kinderen van mij persoonlijke bescherming krijgen en dat je geen dag zonder voedsel en water zal zitten zolang deze verschrikkelijke oorlog duurt. Dat zweer en beloof ik je uit de naam van mijn Führer Adolf Hitler, want ik ben in dit deel van de Nederlanden zijn allerhoogste vertegenwoordiging. Dit offer zal van elk lid van onze partij worden gevraagd. Maar Kees, jij bent een trouw lid van de partij want je lidmaatschapskaart heeft maar twee cijfers. Dat betekent dat je bij de allereerste honderd leden van de NSB zit, vanaf het begin zal ik maar zeggen.'

Kees knikt en is erg onder de indruk van de voorstellen van Von Kleve. 'Mag ik er even over nadenken kolonel, want u vraagt nogal wat van mij en van mijn vrouw.'

'Natuurlijk mag je dat, Kees. En naast extra eten is er

natuurlijk ook regelmatig een hartversterker voor jullie, want ik zal er persoonlijk voor zorgen dat jullie grote inzet te allen tijde beloond zal worden. Mag ik er morgen op terugkomen om te horen wat jullie ervan denken?’

‘Dat is goed, kolonel. Sieg Heil.’

‘Sieg Heil,’ zegt de kolonel nog en verlaat het huis. Hij stapt achter in zijn Kübelwagen om weer naar zijn basisplaats Enkhuizen af te reizen, ongeveer vier kilometer verderop. Als Von Kleve daar aankomt wordt hij gebeld door het hoofdkwartier in Essen, waar de dienst gevestigd is die de buitenlandse kinderen inlijft, om te vragen of zijn missie nog succes had gehad.

‘Het gaat zeker lukken die twee jongens in te lijven, maar die oudste is zestien en dat lijkt een heel ander kind als Wilhelm, dat echt een hele mooie jongen is. Die oudste is een echte boerenpummel en het tegenovergestelde van Wilhelm die naar mijn idee een heel grote carrière gaat maken voor onze dienst.’ ‘Frederik, ik heb die Wilhelm echt nodig om mijn afdeling compleet te krijgen. De Führer vertelde me persoonlijk dat wanneer de jongens op mijn afdeling gaan werken, zij – als de oorlog voorbij is - een soort ambassadeurs worden die de taal perfect spreken en ook bijvoorbeeld als tolk kunnen werken in het nieuwe Europa.’

De telefoon wordt neergelegd en Von Kleve schenkt zich een glas jonge jenever in en leest letter voor letter de tekst op de literfles waar met grote zwarte letters de naam Schermer op staat. Hij maakt zijn riem los waar zijn pistoolholster aan zit en een klein lederen tasje waar een paar patroonhouders met kogels in zitten. Hij controleert het wapen en controleert de veiligheidspal nog eens extra. Zijn enige echte zorg in zijn Enkhuizen is het verzet dat zich goed schuilkoudt in het wijde West-Friese land. Het grote oude gemeentehuis waar hij kantoor houdt en woont is een veilige plek. De ramen zijn weliswaar niet kogelbestendig maar om erbinnen te komen moet je van heel goede huize komen. Elk raam heeft tralies van zo’n vier centimeter staal.

Hij neemt plaats op de oude lederen bureaustoel en legt zijn laarzen op het bureau. Hij denkt na over zijn vrouw en zijn kinderen die hij in Berlijn achter moest laten om zijn Führer te dienen. Hij had nu al zes weken niets van zijn gezin vernomen. Maar echt erg vond hij het ook weer niet, want hij had, doordat hij een charmante kerel was, een leuke vrouw gezien die regelmatig langs het oude gemeentehuis liep en hem dan zocht achter het raam van zijn kantoor. Die vrouw heette Marijke de Boer en zij speelde stilletjes in zijn gedachten. Ook wist hij dat het niet moeilijk was die vrouw aan zich te binden. Met bonbons en nylons kreeg hij werkelijk elke vrouw uit haar al dan niet witte onderbroek, want er waren maar heel weinig vrouwen met lingerie in die dagen.

Ik ga toch eens kijken of ik met die mevrouw contact kan krijgen, bedacht hij. Hij goot de jenever naar binnen en het prikkelde in zijn keel. Toen het glas leeg was trok hij de kurk uit de fles om zich nog een glas in te schenken.

Zou ze telefoon hebben, die mevrouw? vroeg hij zich af. En hij draaide eigenlijk zonder verder na te denken aan zijn draaischijf van de telefoon op zijn bureau.

‘Hij kreeg de centrale aan de lijn en vroeg of men kon nagaan of mevrouw De Boer misschien telefoon had, want alle leden die het konden betalen van de partij in Enkhuizen hadden een telefoon. Ze had een telefoon en was nu ruim anderhalf jaar lid van de partij. Ze was getrouwd met een man uit Enkhuizen die op dit moment in het oosten van Polen voor het vaderland vocht. Al enige tijd was niets van hem vernomen.

Opeens kreeg hij een idee. Hij keek op zijn horloge en zag dat het nu halfzes was en dat hij nog moest eten maar niets had geregeld door het bezoek aan de familie Duijn.

Hij belde weer de centrale en vroeg de telefonist of hij hem met mevrouw De Boer kon doorverbinden. Nog geen minuut later klonk aan de andere kant van de lijn een kristalheldere stem.

‘Goedenavond, Marijke de Boer hier, wat kan ik voor u doen?’
‘Met kolonel Von Kleve hier. Ik zou graag met u het avondeten nuttigen als u dat wil.’

‘Wat bent u laat met mij te vragen, lieve kolonel,’ zei de kristalheldere stem.

En de teleurstelling maakt zich meester van kolonel Von Kleve. Maar dan opeens keert het tij en zegt ze: ‘Maar natuurlijk, we kunnen samen eten in Die Port van Cleve. Lijkt u dat wat, mijn waarde kolonel?’

‘Ja, natuurlijk. Zal ik u op laten halen of kunnen we daar afspreken over laat ik zeggen dertig minuten?’

‘Nee, dat hoeft niet want ik woon er praktisch naast. Maar dat weet u vast wel.’

De vrouw weet kennelijk dat de mannen die vanuit Duitsland hier waren geplaatst meedogenloze mannen zijn waar niet mee te spotten valt. Deze kolonel was ook zo’n keiharde die de rechterhand van zijn Führer was en dit ook echt waarmaakte. Hij deinsde nergens voor terug. Deze man had zijn gezin achtergelaten in Duitsland om zijn Führer te dienen zonder aanzien des persoons.

Maar voor deze knappe Duitser had mevrouw De Boer niets te vrezen, want ze stond aan de zijde van de kolonel. En dus maakt ze zich op en trekt haar opvallend rode jurk aan. Ze loopt een paar deuren verder naar het restaurant, wat een veilige plek voor de Duitsers was want de eigenaar was een Duitser die zwaargewond was geraakt in de slag om Polen in september 1939. Toen deze man was genezen kon hij niet terug naar zijn geliefde leger en kreeg hij de gelegenheid om dit restaurant met steun van de partij te kopen. En dus was er bij dit restaurant geen angst voor glassplinters in het eten, zoals weleens in Amsterdam of een andere grote stad voorkwam. Wat ook weleens gebeurde, was dat er vergif of slecht eten aan de Duitsers was opgediend.

Von Kleve stapt, nadat zijn chauffeur hem gebracht heeft, uit zijn Kübelwagen en loopt het restaurant binnen. Hij ziet mevrouw De Boer al zitten en loopt zonder omhaal naar haar

toe. Als ze wil gaan staan zegt hij: 'Blijf maar zitten, leuk dat u hier bent.' Hij gaat tegenover haar aan het tafeltje zitten en opent zijn zilveren sigarettenkoker en biedt haar een sigaret aan. Ze kijkt hem glimlachend aan en het is net of ze een vrije vrouw is zonder man. Ze is ongeveer 25, heeft heldere blauwe ogen en vuurrode krullen. Ze is een heel knappe verschijning, daar heeft Von Kleve wel kijk op. 'Wat wil je eten, Marijke? Er is biefstuk en er is verse zalm.' 'Oh, als ik mag kiezen, dan graag een stukje zalm. Daar houd ik van, maar het is echt al heel lang geleden dat ik dat heb kunnen en mogen eten.' Von Kleve roept de kelner die zich Duits gedraagt. Want als hij aan de tafel staat klakt hij met zijn hakken en zegt hij terwijl hij zijn arm optilt: 'Sieg Heil.'

De ober vraagt in perfect Duits wat ze willen eten.

'Deze man aast op een dikke fooi,' zegt de kolonel.

Als het eten wordt opgediend vult de ruimte om de tafel zich met heerlijke geuren die je niet vaak meer ruikt in deze zware tijden. Ze eten smakelijk het eten op en Marijke zegt als ze het laatste hapje op heeft: 'Ik kan mij niet heugen dat ik zo lekker gegeten heb.'

Von Kleve lacht en zegt dat hij elke dag zo lekker eet en dat hij het best naar zijn zin heeft in Nederland.

'Zullen we in mijn kantoor een drankje nemen? Ik heb nog heel goede cognac staan die ze hier in dit restaurant zeker niet zullen hebben.'

'Als dat kan zonder verplichtingen, dan ga ik met u mee, kolonel. Kunt u mij dat beloven?' 'Mijn erewoord, mevrouw.' En ze staan op. Hij houdt galant de deur voor haar open en ze neemt plaats in de Kübelwagen. Maar voordat ze kan gaan zitten heeft Von Kleve al gezien dat ze geen kousen aanheeft. En de bruine kleur op haar benen is gemaakt van Buisman een soort gebrande suiker waarmee men in die dagen de benen bruin verfde. Ze rijden door de oude stad die verlaten lijkt. Als Von Kleve op zijn horloge kijkt ziet hij dat het acht uur is, het tijdstip waarop de mensen niet meer buiten mogen komen. Alleen als ze een vergunning hebben en dus lid zijn

van de partij mogen ze nog naar buiten. Daar wordt streng op gecontroleerd. Maar in Enkhuizen zijn niet echt veel pro-Duitsers zo lijkt het. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat ze deze man hier hadden neergezet, want hij lijkt aardig maar in zijn daden is hij meedogenloos.

Als ze naar de ramen kijken zien ze dat er veel geblindeerd zijn, want in de avond moeten de gordijnen dicht zijn en overtreders worden werkelijk heel erg gestraft. In het verderop gelegen Hoorn was een vader van drie kleine kinderen door het hoofd geschoten omdat hij zijn gordijnen niet op tijd had gesloten. Van vrij grote afstand had een Duitse soldaat de man doodgeschoten omdat hij demonstratief met zijn handen in de zij voor het grote woonkamerraam ging staan. Er was verder geen onderzoek naar gedaan omdat de commandant van het rayon Hoorn zijn soldaat had gehoord. Deze soldaat was in het gelijk gesteld en daarom was er geen verder onderzoek.

Na een rit van ongeveer tien minuten komt de Kübelwagen aan bij het gemeentehuis waar Von Kleve werkt en woont. Bouwmeister, de chauffeur, houdt het portier aan de kant van de vrouw open.

‘Heeft u mij vanavond verder nog nodig?’ vraagt hij de kolonel.

‘Nee, je kunt wel gaan. Meld je maar af en neem verder maar vrij. Ik kan mevrouw zo wel naar haar huis brengen.’

Ze lopen samen het gemeentehuis binnen en Bouwmeister gaat de auto in de garage naast het grote gebouw plaatsen.

‘Is het goed als ik Marijke tegen je zeg?’ fluistert Von Kleve.

‘Dat mag je, maar we hebben een afspraak, hè. Ik ben getrouwd met een van je soldaten en ik kan hem niet belazeren. Ik zou de rest van mijn leven van mijzelf balen want echt ik ben niet zo’n type.’

‘Wat is jouw voornaam eigenlijk?’ vraagt ze en ze kijkt hem brutaal aan want de wijn die die avond zo rijkelijk gevloeid heeft begint haar werk te doen.

‘Mijn voornaam is Martin, Baron Martinus Von Kleve. Ik ben

van oudsher Duitse adel.’

‘En waar is het toilet als ik vragen mag?’ zegt ze met een bepaalde glittering in haar ogen. Hij gaat in de zithoek zitten en wijst naar de deur vlak bij hem. Als ze de deur opendoet gaat vanzelf het licht aan en ze stapt over de drempel van deze moderne wc in dit heel oude gebouw. Even later komt ze terug en de twee hebben een zeer geanimeerd gesprek. De kolonel is duidelijk op zoek naar een leuk speeltje voor deze avond en zinspeelt erop los. Wonderwel worden de zinspelingen al vlot beantwoord. Onder het mom van ‘geen woorden maar daden’ gaat de avond voorbij.

Marijke gaat staan en vraagt dan aan Martin: ‘Waar kan ik me even wassen?’ Ze staat loom op en loopt naar de deur waar ook de wc is want daar was tenminste een wasbak met twee kranen. Bij terugkomst meldt ze hem: ‘Ik kan nog wel even blijven maar ik kan en wil niet blijven slapen. Ik zie namelijk dat de gordijnen van mijn burens al bewegen. Ze houden me in de gaten omdat ik als een van de weinigen een telefoonaansluiting heb. Dat komt omdat mijn man in Duitse krijgsdienst is.’ ‘Dat begrijp ik,’ en hij staat op en loopt in zijn naakte lijf naar de tafel waar de karaf met cognac staat en schenkt voor hen beiden nog een glas in.

Mooie lingerie had Marijke niet, daar was eenvoudig geen geld voor. Alhoewel, ze had wel altijd meer geld dan de meeste mensen in Enkhuizen, maar dat kwam omdat ze van haar man elke maand geld overgemaakt kreeg wat ze dan bij De Boerenleenbank kon ophalen.

‘Ik geef jou geld zodat je mooie lingerie kan kopen. Wil je dat lieve Marijke?’ ‘Ja natuurlijk wil ik dat, maar vergeet jij niet dat ik de vrouw ben van een van jouw soldaten die elke dag zijn leven riskeert voor jou en voor mijn Führer? En als ik zoiets koop, dan moet ik dat toch echt in Hoorn ophalen. Ze ouwehoeren hier te makkelijk over mij en mijn man. Kun je dat begrijpen?’ Haar eigen man zal dit nooit mogen weten, ook al is ze nog maar kort met hem getrouwd. Hij zou diezelfde Martin een kogel door zijn hoofd schieten als hij

zou weten wat ze nu met zijn opperbevelhebber aan het doen was. Haar man Peter was een driftkikkertje. Ze trouwde met hem, maar niet echt uit liefde. Eerder uit angst dat ze de oorlog niet door zou komen. Peter kwam uit een NSDAP-gezin en zelf was ze een weeskind. Voordat ze met hem trouwde was ze schoonmaakster in hetzelfde restaurant waar ze vanavond gegeten hadden. En dus kwamen al die dingen mooi samen in een huwelijk met hem. Maar hij moest net als vele kinderen van NSDAP-ouders naar Duitsland om de Führer bij te staan in zijn strijd tegen de horden uit het oosten en het grote joden gevaar waarvan er in Holland inmiddels niet veel meer van te vinden waren door de SS-razzia's. Peter hield wel van haar, dat wist ze zeker. Want hij schreef haar wekelijks brieven vol van liefde en verlangens, maar daar kon ze haar verlangens niet mee bevredigen. Daar had ze Martin voor nodig, haar eigen kolonel. Ze kan hem niet loslaten maar ze moet wel, want zo meteen komt de zon op en ze wil voor die tijd thuis zijn omdat de burens niet mogen zien dat ze weg was vannacht. Ze zouden het zomaar door kunnen geven aan de familie van Peter.

Ze kust zijn gezicht en zegt dan: 'Ik moet echt gaan lieve Martin, ik kan niet blijven. Dat is veel te gevaarlijk voor jou, maar ook voor mij. Zijn familie woont hier. En als ik lingeerie moet kopen, dan moet jij mij daar geld voor geven en toestemming geven om met de bus of met de trein naar Hoorn te reizen.'

'Ik ga dat voor je regelen, want ik wil dat we elkaar beter leren kennen. Ik vind je een heel bijzondere vrouw.'

'Ik zal het je eerlijk zeggen. Ik ben smoorverliefd op jou en ik dacht altijd dat je dit gevoel alleen maar in je jeugd kon hebben, maar dat is dus niet zo. Ik heb het gevoel dat dit groter kan worden dan dat wij samen kunnen bevatten.'

Ze staat op en trekt haar jurk aan en dan zegt Martin: 'Zal ik je lopend wegbrengen? Er is een avondklok hier en jij zou een van mijn patrouilles tegen kunnen komen. Wil je dat ik meeloop?' 'Ja, doe maar. Dat lijkt mij wel zo veilig.'

Als ze even later op de Westerstraat lopen komen ze een verduisterde patrouille tegen. De sergeant die de leiding heeft vraagt in keurig Hollands maar wel met doorgeladen geweer het wachtwoord van die nacht, want elke nacht kreeg een nieuw wachtwoord.

‘Blumengarten,’ zegt Martin snel. ‘Ik ben het, Martin von Kleve, jullie commandant.’

De soldaat klakt met zijn hakken en maakt een gebaar met zijn arm en zegt zacht: ‘Sieg Heil.’

Martin doet hetzelfde en vervolgt met zijn lief zijn weg naar het huis van Marijke waar hij haar, als ze binnen is, min of meer veilig achterlaat. Hij kijkt op zijn horloge en de met fosfor gevulde wijzers geven aan dat het bijna halfvijf is. Hij loopt goedgezind naar het gemeentehuis terug, maar dan ziet hij de patrouille weer. Ook ziet hij dat er twee van zijn soldaten een sigaret in hun mond hebben.

‘Blumengarten,’ roept hij opeens. De soldaten schrikken zo dat ze in het duister hun geweer schouderen, klaar om te schieten. Maar net op tijd horen en begrijpen ze dat het hun kolonel is. Martin beveelt de twee rokende soldaten bij hem. De twee jonge mannen staan voor hem met gestrekte arm en klakken met hun hakken: ‘Sieg Heil.’

Martin ontsteekt in woede: ‘De hele stad moet verduisteren en jullie lopen gewoon te roken, stelletje ezelskoppen.

Morgen gaan jullie heel de dag wachtlopen, tussen zeven uur in de morgen tot zeven uur in de avond. En als ik jullie nog een keer betrap, dan lever ik jullie af bij een strafcommando. En je weet wat dat betekent, hè? Dan mag je samen met je maten mensen executeren. Ik waarschuw niet meer, ik meen wat ik zeg. Begrijpen jullie dat?’

De mannen knikken en durven geen woord meer te zeggen. Ze zijn doodsbang, want ze hadden al gehoord van soldaten die in Hoorn gelegerd waren dat twee gestraften in het executiepeloton mee moesten draaien. Als ze niet mee zouden werken, konden ze bij de ter dood veroordeelden gaan staan. Ze hadden weinig keus. Meestal bestond zo’n peloton uit zes soldaten als er een persoon doodgeschoten

moest worden. Dan waren er zes geweren waarvan er één geladen was met een losse flodder. De soldaat wist dus nooit of zijn schot dodelijk was of niet, want het witte kaartje van tien bij tien centimeter had altijd vijf gaatjes die op het hart gericht waren. En daar werd scherp op gecontroleerd. Had je niet de moed om te schieten, dan stond je binnen vijf minuten op de plek waar eerst het slachtoffer stond. Als dan de zes schutters hun geweer weer op de straat hadden staan, liep de commandant van het peloton naar de neergeschoten man of vrouw en schoot hem of haar nog één of twee kogels door het hoofd. Je kon nooit weten, hè.

De kolonel vervolgt zijn weg en met een glimlach denkt hij terug aan Marijke. Hij voelt een gevoel dat liefde heet, zijn hele onderbuik tintelt. Hij kleedt zich niet uit want over enkele uren moet hij er al weer uit. Om precies negen uur die morgen laat hij chauffeur Bouwmeister de Kübelwagen voorrijden en stapt voor in de auto naast de chauffeur. ‘Naar Grootebroek! Ik moet bij die familie Duijn hun twee kinderen lospraten, want die Wilhelm is zeer geschikt als decorkind.’

Willem is een kind met prachtige ogen en zwart haar dat hij met groene zeep achterovergekamd heeft en plat houdt. Hij is een opvallend mooie jongen. En zijn broer Johannes is oud genoeg om in ons leger te dienen aan het oostfront. Johannes, die ze voor het gemak Jan noemden, was daarentegen precies het tegenovergestelde. Hij was lelijk met een pokdalig gezicht, eigenlijk de perfecte tegenhanger van Wilhelm.

De chauffeur zegt niet veel terug maar wijst naar de zijkant van zijn hals, zo’n zeven centimeter boven het boordje van zijn donkergrijze overhemd. Martin draait het spiegeltje naar zich toe en ziet een donkerpaarse plek in zijn hals en kijkt dan naar Bouwmeister de chauffeur. In zijn hals zit een grote zuigzoen die hij niet eens gezien heeft vanmorgen bij het scheren. Hij zegt niets maar probeert met zijn boord de paarse plek weg te werken, wat maar ten dele lukt.

Ze rijden het dorp Grootebroek binnen en tot zijn grote vreugde ziet Martin dat Louise Duijn, de oudste dochter van zeventien, bij de dorpswinkel de partijkrant staat aan te prijzen, wat Martin als een goed teken ziet. De auto houdt halt voor het huis van Kees en Til Duijn. Martin denkt: het is nu of nooit en hij klopt op de deur. Moeder Til doet meteen open. Hij loopt achter moeder Til aan de keuken in en daar zit vader Kees al te wachten met een groot stuk zelf gebakken cake op de tafel. En de koffie is zo te ruiken ook net klaar want Kees vraagt aan de kolonel om te gaan zitten. En net als hij iets wil zeggen, zegt Kees: ‘We zijn er erg trots op dat twee van onze kinderen de grote Führer mogen dienen. Alhoewel ik Wilhelm nog erg jong vind, ga ik ervan uit dat als hij in het Groot-Duitse Rijk verblijft zijn broer Johannes daar ook zal zijn.’

‘Maar natuurlijk zal Johannes op zijn jongere broer mogen passen. Sterker nog, ze komen samen op dezelfde kamplocatie. Dat kan ik u beloven. En vechten hoeven ze ook niet, daar zijn ze nog veel te jong voor. Johannes zal hand- en spandiensten moeten verrichten en Wilhelm komt bij het journaal en filmteam want hij wordt een zogenaamd decoratiekind. Dat zijn mooie en knappe jongens die de Führer zelf uitzoekt. Als ik hem niet meegekregen had van jullie, dan was de Führer hem zelf komen halen, want hij heeft hem persoonlijk geselecteerd naar aanleiding van de foto’s op jullie paspoorten,’ zegt Martin lachend. Zijn verhaal is ten dele waar, want het selectiebureau had juist Wilhelm zijn foto eruit gepikt omdat dat zo’n uitgesproken en opvallend knap kind was. Hij was dus via een omweg door Hitler uitgezocht. Het was ook voor Martin van Kleve een grote eer dat hij de Führer kon behagen, dat zou hem zeker een onderscheiding opleveren. Maar ook wist Martin dat zowat elk woord dat hij tegen vader Kees zei gelogen was. Zodra Johannes Duitsland zou binnengaan, zou hij worden gescheiden van zijn broer en ergens in de buurt van Berlijn een basisopleiding militair krijgen. Hij zou van

een gewone boerenjongen uit West-Friesland simpelweg worden omgetoverd tot kanonnenvlees. Hij weet ook dat jongens als Johannes gewoon een zesweekse opleiding krijgen en alleen maar als opvulling dienen om de gelederen aan te vullen, want de echte soldaten waren zonder uitzondering echte Duitsers. Natuurlijk wel met een uniform en een eigen geweer, en niet zoals in Rusland vier soldaten die samen een geweer moesten delen. Gelukkig ging het niet zo in Duitsland. 'Ik verzeker je dat jullie als tegenprestatie van Groot-Duitsland wekelijks vers vlees en groenten zullen krijgen zolang de oorlog duurt. Dat beloof ik jullie als officier van het Groot-Duitse leger.'

De kinderen worden volgende week door mijnheer Ritmeester uit het nabijgelegen Andijk weggebracht naar de grens bij het Limburgse Venlo. Van daaruit gaan ze op transport naar een dorpje vlakbij Essen. Ze gaan met de trein vanuit Hoorn en u krijgt alle instructies nog natuurlijk. Hij gaat staan nu en hij strekt zijn arm en salueert en verlaat de keuken. Zodra hij weer op zijn gemeentehuis in Enkhuizen is, belt hij meteen met de organisatie die de kinderen van bezette gebieden beheert en meldt dat er twee vrijwilligers bij zijn gekomen. Johannes en Wilhelm Duijn uit het Noord-Hollandse Grootebroek.

Wilhelm en Johannes weten nog van niks want die zijn na school allebei op hun werk waar ze wat extra's verdienen. Wilhelm helpt de slager en Johannes doet de tuin van de burgemeester die natuurlijk ook een NSB'er is. Als de jongens die avond thuiskomen en hun verhaal gedaan hebben, zegt Wilhelm: 'Als ik later groot ben, word ik slager. Ik vind dat zo mooi werk, maar het is ook gevaarlijk, hoor. De slager heeft vandaag een stier moeten slachten omdat hij zijn poot had gebroken. Hij heeft dat arme dier echt uit zijn lijden verlost. Ik heb het beest zijn rechter achterpoot gezien en er zaten allemaal botsplinters in het vlees. Gelukkig heeft het dorp deze week goedkoop vrijbankvlees, omdat gewonde dieren die geslacht moeten worden altijd veel goedkoper vlees

opleveren. Maar bij deze topstier dacht de slager daar toch anders over. Toen de jongens hun hele verhaal gedaan hadden - en Wilhelm had altijd de meeste praatjes - zei vader Kees dat ze nu allemaal goed moesten luisteren.

Vader schraapte zijn keel en legde zijn sigaar op de asbak.

‘Jongens, Johannes en Wilhelm, jullie zijn persoonlijk uitgenodigd door de Führer om hem te helpen tegen die vreselijke Russen en om te strijden tegen de resten van onwelkome volken in heel Europa. Zouden jullie dat willen?’

‘Ik wil slager worden,’ zegt Wilhelm beteuterd. En hij baalt als een stekker omdat hij echt slager wil worden, een vak dat hem in de vingers lijkt te zitten.

‘En ik wil graag tuinman worden’ zegt Johannes. Hij is niet de slimste, maar als hij iets aanpakt doet hij dat altijd goed, en hij maakt alles ook af. Hij was dan wel lelijk maar ook zeer punctueel.

De jongens zijn allebei al van school want verder leren was zeker in die tijd alleen voor rijken en hoogbegaafden. Iets wat ze bij de familie Duijn geen van beide waren.

En dus als je de lagere school gedaan had was je twaalf of dertien en ging je werken bij een boer, of zoals Wilhelm bij de dorpslager. Hij deed dat nu een jaar en ze hadden daardoor altijd vers en goed vlees en Wilhelm had altijd plezier in zijn werk.

‘Als die vreselijke oorlog is afgelopen en Hitler heeft het voor het zeggen in heel Europa, dan kunnen jullie - omdat jullie door de Führer zelf zijn uitgekozen - worden wat je maar wil. Jullie mogen het hem vragen en hij zal het jullie geven. Maar eerst moet onze familie iets voor de Führer doen en dat is twee van mijn kinderen in zijn dienst stellen. Dat hebben mama en ik vandaag met kolonel Von Kleve besloten.’

Hij vertelde er natuurlijk niet bij dat de familie dan de hele oorlog te eten zou hebben.

De laatste week met het complete gezin vloog voorbij en zo brak ook de laatste dag aan. Op het werk van de jongens

stond men stil bij hun vertrek, en nog wel een vertrek op speciaal verzoek van de Führer persoonlijk want moeder Til had eenieder die het wilde zien het contract uit naam van de Führer laten zien. De slager had een lekkere biefstuk meegegeven en de burgemeester die natuurlijk niet kon achterblijven had een doos met zes flessen rode wijn gebracht. ‘Voor jullie vader en moeder,’ had de burry gezegd want zo noemde men daar in West-Friesland de burgemeester.

En die vrijdagmorgen komt mijnheer Ritmeester zich melden bij het huis van de gebroeders Duijn. Hij is een heel typisch mannetje, erg klein van stuk en hij heeft een pofbroek aan. De rijlaarzen daaronder en een colbertjasje maken het beeld bijna compleet. Hij heeft dag en nacht een alpinopet op en zo’n klein rond gouden brilletje. Op zijn revers heeft hij een knoop met daarop een hakenkruis, een swastika. Het is het meest gehate teken voor alle Hollanders die tegen de Duitsers zijn. Maar deze mijnheer Ritmeester was openlijk een naziliefhebber, want dit werk - kinderen van hun huis naar Duitsland brengen en begeleiden - deden echte Hollanders niet want eenieder die dit werk deed was in feite een kinderover. Ze worden door de chauffeur van Von Kleve naar Hoorn gebracht en vandaar gaan ze met de trein via Amsterdam, Utrecht naar Eindhoven. Vandaaruit gaan ze als het goed is naar Venlo aan de grens met Duitsland. Ze kopen kaartjes en mijnheer Ritmeester wordt door zijn speldje op zijn revers niets in de weg gelegd. Hij hoeft geen ausweis te tonen, dat speldje doet alle deuren met gemak open. Het lijkt een soort wondersleutel in de ogen van de twee jonge jongens. Bijna iedereen moet zijn papieren tonen aan de soldaten, maar Ritmeester met zijn twee pubers worden volkomen met rust gelaten. In Amsterdam moeten ze overstappen op de trein naar Utrecht en de reis verloopt voorspoedig.

‘Nu gaan we het spannendste stuk van het traject in, want we gaan nu een stuk recht naar het zuiden en dat is ook een strook van Nederland waar veel jachtvliegtuigen actief zijn die onderweg zijn naar het Ruhrgebied en Berlijn.’

Als ze over het stationsemplacement lopen, zien ze dat er op de trein waar ze met zijn drieën in moeten, om de vier personenwagons een platte vrachtwagon is met daarop een Flak, ofwel er is een luchtafweerkanon op geplaatst.

‘Dat bedoel ik,’ zegt Ritmeester trots.

‘Die mannen die die luchtafweer bemannen zijn mijn helden. Ik weet dat er regelmatig vliegtuigen zijn die deze gewone treinen aanvallen terwijl het geen militaire doelen zijn. Maar die verrekte Britten vermoorden hun eigen bondgenoten op deze manier.’

Dan klinkt de aankondiging in Duits en Hollands dat de trein naar Eindhoven zo gaat vertrekken, en de mannen die eerst bij de kanonnen op het perron zaten klimmen in de open wagons en kruipen achter de zandzakken die opgestapeld op de wagons liggen om de kogels uit de jachtvliegtuigen op te vangen. Om precies halfdrie klinkt de fluit van de conducteur en komt de trein in beweging. Piepend en krakend verlaat de trein het station van Utrecht. Het is een grote zwarte stoomlocomotief die de trein voorttrekt over het spoor richting het zuiden van Nederland. Zodra de trein de buitenwijken van Utrecht bereikt, breken de wolken en begint de zon helder te schijnen. Het wordt snel warmer in de coupé waar acht mensen op de rode stoelen zitten.

Ritmeester zit bij het raam en naast hem zitten twee vrouwen en daarnaast weer een man in een uniform. Wilhelm en Johannes zitten naast elkaar met hun gezicht naar de rijrichting. Naast Johannes zitten twee mannen, ook in uniform. Eén ervan heeft een heel groot litteken in zijn gezicht en hij heeft ook maar een oog. Het zijn twee Nederlanders die in Duitse dienst zijn ontdekt. Johan vraagt brutaal hoe de man zo’n litteken heeft opgelopen.

‘Ik heb in de omgeving van Warschau een tegenstander met mijn bajonet moeten doden, maar die man had een bijl bij zich. Ik heb het op het nippertje gered.’

Johan probeert zich voor te stellen hoe de bijl in de schedel van de man zat. Maar lang kan hij niet nadenken want de vrouw die naast mijnheer Ritmeester zit, wijst naar de

horizon naar het westen waar twee zwarte stippen snel uitgroeien tot de silhouetten van twee Engelse jachtvliegtuigen. Lang blijven ze niet zwart want ze worden gauw gecamoufleerd aan de bovenkant en lichtblauw aan de onderkant. Wilhelm kan aan de oranje vlammen aan de voorkant van de vleugels zien dat een van de vliegtuigen de trein onder vuur neemt. Wilhelm kijkt naar de verschrikte blik van mijnheer Ritmeester, maar lang duurt die blik niet want een van de kogels uit de aanvallende jager vliegt door het raam van de trein en raakt het hoofd van mijnheer Ritmeester. Ook de twee vrouwen worden vol in hun hoofd geraakt, alleen de man naast hen was toen hij het vliegtuig zag naderen op de grond gaan zitten en had zo de dodelijke kogel ontweken. Johan en Wilhelm waren ook niet geraakt maar Johan zat wel onder het bloed. De twee jongens kijken allebei naar het misvormde gezicht van mijnheer Ritmeester. Zijn ogen hangen aan een soort draadjes en zijn tong hangt heel ver uit zijn mond. De achterkant van zijn hoofd is helemaal weggeslagen door het geweld van de binnenvliegende kogel.

Van de twee vrouwen naast hen heeft de eerste direct naast hem een groot rond gat in de zijkant van haar hals en is blijkbaar op slag dood. Net als de vrouw naast haar die vol in de zijkant van haar hoofd was geraakt, alle drie dood door die ene kogel. De kogel was door de wand van de trein weer naar buiten gevlogen. Dan opeens begint iedereen te krijsen want nu realiseren ze zich hoe verschrikkelijk deze aanval was geweest. De vliegtuigen keren niet terug na deze aanval maar vliegen door naar het oosten. Als Johan en Wilhelm hun plaats willen verlaten voelen ze dat de trein tot stilstand is gekomen, maar dan komt er iemand zeggen dat ze op hun plaats moeten blijven want de trein ligt bezaaid met lijen en zwaargewonden.

‘Jij zit onder het bloed,’ zegt Johan tegen Wilhelm.

‘Jij anders ook. Mankeer je echt niks, broer? Die kogel vloog op nog geen zestig centimeter voor jou langs,’ zegt hij ingetogen.

Ze kijken nog een keer naar de stoffelijke resten van hun begeleider, mijnheer Ritmeester, en proberen een andere plek in de trein te bemachtigen. Dat is niet makkelijk omdat de hele trein vol met lijken en zwaargewonde mensen ligt. Opeens begint Johan te huilen want hij realiseert zich dat ze een paar minuten geleden door het oog van de naald zijn gekropen. Wilhelm huilt niet. Hij is door zijn werk als slagersjongen vele malen harder dan zijn broer die alleen maar tuintjes geharkt en paden aangelegd heeft. Wilhelm was gedurende een jaar elke maandag aanwezig geweest als er een koe, een schaap en een varken over de kling gejaagd werd. Hij vond het zo'n mooi vak dat hij dit als beroep zou kiezen en als de vijandelijkheden voorbij waren en de oorlog dus over zou zijn. Dan zou hij zijn eigen slagerij willen hebben.

Mede daardoor was hij minder weekhartig dan zijn broer en ondanks zijn jeugdige leeftijd was hij een wakkere jongen die goed wist wat hij wilde. De slager die het altijd goed met hem voorhad liet hem soms schieten of de halsslagader doorsnijden bij een verdoofd varken, want het was altijd of het een of het ander. Nooit allebei en de slager koos altijd. Toen hij voor het eerst de halsslagader van een koe door moest snijden ging hij over zijn nek. De slager moest zelf het klusje afmaken omdat hij het even niet kon. Maar de slager bespote hem niet en zei dat hij in het begin van zijn loopbaan vaker zoiets had meegemaakt en dat hij Wilhelm een dappere gozer vond. En zo was Wilhelm in zeer korte tijd een harde kerel geworden die niet terugdeinsde van wat spatten bloed. Wilhelm had er wekelijks tot zijn knieën in gestaan, dierenbloed weliswaar, maar toch was hij vele malen harder dan zijn oudere broer. Dat kwam enkel en alleen door zijn werk als slagersknecht.

Ze proberen op een wat ruimere plek in de trein te komen maar die kunnen ze niet vinden. Dus besluiten ze maar uit de getroffen trein op het gras naast de spoorlijn te komen waar meer mensen zitten. De meesten zijn gewond, al dan niet

zwaargewond.

De locomotief is ook getroffen en de helft van de machinist ligt op de bodem van de locomotief. Van zijn bovenkant is geen spoor meer te vinden. Ook zien ze verschillende mensen die hun hoofd kwijt zijn geraakt, het leek net alsof de Engelse jager op hoofdhoogte de aanval inzette. Alle volwassenen die ze zien liggen in de resten van de wagons missen hun hoofd of een groot deel van hun hoofd. Maar zo erg als bij mijnheer Ritmeester hebben ze nog niet gezien, met die ogen aan touwtjes op zijn wangen en zijn tong helemaal uit zijn mond. Hij had zijn sigaartje nog tussen zijn vingers, zo snel was hij gestorven. Hij kan er niets van gevoeld of gemerkt hebben, net als de twee vrouwen die naast hem zaten. Ook allebei op slag dood. De jongens hebben een label om hun nek voor het geval dat zoiets als dit zou gebeuren, want dit gebeurde regelmatig. De Engelse jagers vlogen op onregelmatige tijden Holland binnen om dit soort korte hevige acties uit te voeren.

Er komen nu eindelijk vrachtauto's aan en er rijdt een Rode Kruis-truck voorop. Dan komen de jagers nog een keer terug van hun missie, maar nu schieten ze niet op de trein omdat ze verderop een konvooi hebben aangevallen, vertelt een van de chauffeurs tegen de soldaat die vlak bij hen staat. De soldaten rennen naar de op de goederenwagons gesitueerde Flak-kanonnen, maar ze zijn te laat want voordat ze de kanonnen ingesteld hebben zijn de jagers al weg. Nu zien de jongens pas de grote schade die de jagers hebben aangericht. Ramen zijn bijna allemaal kapot en de trein heeft echt een lange voltreffer gehad, want over de hele lengte heeft de trein op een en dezelfde hoogte vlieggaten van de boordkanonnen. Alle ramen zijn letterlijk aan diggelen geschoten. En in de walkant naast de trein zitten nu heel veel mensen die gewond zijn of in shock, want ieder heeft wel wat. De jongens lijken tot de weinigen te behoren die niets mankeren.

Er komt een officier bij Johannes staan die zijn label bekijkt en schrikt van wat er allemaal op staat. Hij roept meteen een van de mannen van het Rode Kruis bij zich.

‘Deze twee moeten met spoed naar Venlo gebracht worden, er wordt op hen gewacht.’

‘Neem mijn auto maar en als je ze afgeleverd hebt, kom je maar weer naar hier. Ik verwacht je binnen drie uur terug. Even later zitten Wilhelm en zijn broer in de grote Mercedes. Ze hebben nog nooit in zo’n snelle, luxe auto gezeten. Een uurtje later zitten ze in de kantine van de grenswacht in Venlo aan de warme chocolademelk.

‘Jullie worden zo opgehaald, er is een auto voor jullie onderweg uit Essen.’

Wilhelm kijkt zijn ogen uit naar al die uniformen en zegt tegen zijn broer die langzaam weer zijn eigen kleur terug aan het krijgen is: ‘Mooie uniformen. Ze kunnen zo de fanfare in. Dan hoeven ze alleen maar een ander kleurtje te hebben, want al dat grijs maakt niet vrolijk, hè Johan?’

Johan is nog zo wit als een doek en geeft nog geen antwoord op het commentaar van zijn kleine broertje. En als hij wist wat hem te wachten stond, zou hij rechtsomkeert maken naar het veilige Grootebroek. Maar één ding is zeker, de broers hebben van heel dichtbij de verschrikkingen van de grote oorlog mee moeten maken. Deze aanval van het Engelse jachtvliegtuig was nog maar het begin, want als ze hun chocolademelk op hebben gaat er opeens een sirene en iedereen aan de grenspost zoekt dekking. Er is een konvooi bommenwerpers onderweg van Engeland naar Duitsland en bij deze grenspost staat een aantal Flak-luchtafweerkanonnen opgesteld. Deze worden in grote haast door de soldaten bemand en ze draaien allemaal de lopen naar het westen waar de vliegtuigen vandaan moeten komen. Meestal vliegen de grote bommenwerpers op grote hoogte, maar in dit deel van hun reis vliegen ze veel lager om de grote industrieën in Essen te bombarderen met hun zwaar explosieve ladingen. Een van de soldaten roept de twee jongens bij zich en hij wijst in de verte waar in de lucht witte strepen te zien zijn. Deze buigen iets af naar beneden, ten teken dat de toestellen naar een lagere hoogte gaan om beter te kunnen richten want de geallieerde bommenwerpers

proberen de burgerbevolking te sparen en alleen industriële complexen aan te vallen die op hun beurt weer zwaar verdedigd worden.

‘Jullie moeten naar de schuilkelder nu want zo meteen gaat het spoken hier,’ zegt een jonge soldaat in het Nederlands met een vreemd accent. Hij spreekt met een heel zachte G en dat is het eerste aan hem wat de jongens opvalt. Ze lopen achter de man aan die eigenlijk nog niet echt een man is, want hij is hooguit twintig jaar. Maar ook hij mag naar de schuilkelder omdat hij van de postcommandant de opdracht heeft gekregen voor de twee jongens te zorgen. Ook moet hij ervoor zorgen dat ze niet in de weg lopen, laat staan dat er iets met die twee zou gebeuren. Dan zouden de rapen gaar zijn. Zodra ze in de schuilkelder zijn, zien ze dat er nog meer mensen in het onderaards gewelf zijn. Hij ziet een meisje van ongeveer zestien jaar met een geruite jurk aan en vlechten in haar haar. Ook zijn er twee oudere mensen, een man en een vrouw die gelaten in de hoek van het onderaardse vertrek zitten en verdwaasd voor zich uit zitten te staren. Ze zijn bang, ziet Wilhelm. Doodsbang.

De ruimte is met gloeilampen goed verlicht en Wilhelm gaat recht tegenover het meisje zitten. Hij kijkt haar steeds recht in de ogen en zij kijkt lachend steeds naar hem terug. Johannes zit naast hem en zit nog steeds te snotteren, maar hij heeft alweer zijn normale kleur terug. Wilhelm lijkt het voorval alweer vergeten te zijn, want hij heeft al zijn aandacht op het meisje tegenover hem gericht. Hij voelt in zijn onderbuik een soort van kriebel die hij nog niet kan thuisbrengen. Het doet echter geen pijn, het voelt zelfs lekker. Wilhelm gaat nog maar eens rechtop zitten om aan dat meisje te laten zien dat hij geen jochie meer is maar een jongeman. De afstand tussen de twee is ongeveer twee meter en Wilhelm vraagt aan haar net als er niets aan de hand is: ‘Hoe heet jij als ik vragen mag?’
‘Oh, dat mag je. Ik heet Julia en ik ga naar Essen. Ik ben uitgezocht door de Führer zelf om in het decor van belangrijke partijbonzen mee te doen als die bij elkaar zijn en

er gefilmd wordt. Als de oorlog voorbij is, word ik misschien ambassadrice of zo, ik zie wel. Mijn vader en moeder zijn gedood tijdens een bombardement, ik was niet thuis toen het gebeurde. Ik zat op school.

Het is nu ongeveer een halfjaar geleden en ik woonde bij mijn tante en oom. Maar ik vond het niets daar en dus heb ik mij zelf gemeld bij de commandant van de regio Midden- en Noord-Nederland. Hij zag mij en ik mocht van hem als ik dat zelf wilde wel naar Essen voor die speciaal geselecteerde groep jonge mooie mensen die voor filmopnames gebruikt werd en nooit aan oorlogshandelingen hoefde mee te doen.’ ‘En jij? Of liever jullie, komen jullie toevallig uit deze streek?’ Wilhelm neemt het woord want Johannes is niet erg spraakzaam: ‘Nee, wij komen uit Grootebroek bij Enkhuizen en Hoorn. Ken je dat? We zijn vanmorgen met de trein naar Amsterdam en daarna naar Utrecht gereisd. Toen we onderweg waren naar Eindhoven werden we beschoten door een Engelse jager. Onze begeleider was op slag dood, net als nog twee vrouwen in onze coupé. Ik ga niet op details in, maar het was erg indrukwekkend. Gelukkig leven mijn broer en ik nog.’

‘Ik heet trouwens Wilhelm. En Julia, ik denk dat we naar hetzelfde onderdeel van het grote Duitsland gaan. Het lijkt mij leuk dat we elkaar beter leren kennen. Mijn broer heet Johannes. Hij is een beetje stil want ik denk dat hij in shock is na de beschieting van vanmiddag.’

‘Is hij je broer? Jullie lijken helemaal niet op elkaar. Jij bent echt veel knapper dan hij,’ zegt ze zachtjes tegen Wilhelm die meteen weer die prettige steek in zijn liezen voelt.

Johannes kijkt naar haar als een boer met kiespijn en dan zegt Wilhelm: ‘Kom even hier naast mij zitten, als je wilt.’

Julia gaat meteen staan en neemt plaats op de stoel aan zijn linkerkant. Aan zijn rechterkant zit Johannes waar hij helemaal geen oog meer voor heeft. Boven de deur van de schuilkelder gaat een rode lamp knipperen. Verschrikt kijken ze er allemaal naar en de soldaat die ze hier binnengebracht heeft zegt met zijn gekke dialect:

‘Nu gaat het gebeuren, maar hier zijn jullie veilig. Bommen kunnen hier geen kwaad doen.’

Dan begint het gedreun van de Flak en het geratel van zware machinegeweren die omhoog gericht staan om de vliegtuigen te raken. Af en toe klinkt er een zware explosie in de buurt maar echt schade hebben ze er niet meteen van. Heel even valt ook het licht in de bunker uit. En uitgerekend op dat moment pakt Julia de hand van Wilhelm. Ze knijpt er stevig in want ze voelt - nu ze zich bij deze jonge jongen zo goed voelt - een klein beetje angst. Ze kruipt dicht tegen hem aan en hij maakt haar hand los en legt zijn hand over haar schouders zodat het voelt of hij haar in bescherming neemt. Hij voelt aan de binnenzijde van zijn arm de warmte van haar rug die door haar kleren heen straalt. Voor het eerst in zijn leven voelt hij iets wat hij nog nooit eerder zo helder gevoeld heeft, liefde voor een meisje.

In zijn dagelijks bestaan deed hij zo goed als hij kon zijn best op school, al was het niet veel bijzonders. En in de klas was rekenen het enige waar hij mee uitblonk, want andere vakken interesseerden hem niet. Maar hij wist dat als hij iets van zijn leven wilde maken hij goed moest zijn in rekenen en taal. Al die andere schoolvakken deden hem niets, maar rekenen kon hij als de beste. Tijdens het slachten van koeien, schapen en varkens had hij geen tijd gehad om over meisjes na te denken, laat staan dat hij er opgewonden van zou raken. Nee meisjes, daar had Wilhelm nog geen kaas van gegeten. En wat zo gek was, dat ongedurige gevoel ging niet weg. Het bleef bij hem, ook toen de bommen in de buurt op de aarde vielen. In het donker in de bunker voelt hij weer de hand van Julia op zijn bovenbeen maar verder komt het niet want het licht floept weer aan. In die paar minuten duisternis is er iets gebeurd met Wilhelm. Hij kijkt naar het gezicht van Julia en voelt zijn hart sneller kloppen. Ook voelt hij druppels zweet over zijn rug druipen want hij heeft het warm, heel erg warm. Hij ziet alleen nog de mond van Julia bewegen, maar hij hoort niet eens wat ze zegt. Zijn ogen dwalen af naar de spleet in haar jurk op zo'n vijftien centimeter van het kuiltje in haar

hals waar hij een ader ziet kloppen met grote snelheid. Hij ziet net de welving van haar welgevormde borsten want hij denkt niet in 'tieten'. Wat hij ziet ervaart hij bijna als heilig. Hij kijkt verder naar beneden naar haar knieën die net onder de zoom van haar te korte geruite jurk uit komen en aanschouwt die ene afgezakte kniekous die nog net onder haar knie op zijn plaats zit. Net als hij wil gaan dromen over wat ze tussen haar zestienjarige knieën heeft, maakt de man met het rare accent hem wakker uit zijn roze droom. 'Wuh goan duhr uut,' zegt hij maar. Iedereen gaat staan en loopt naar de stalen deur van de bunker. Die wordt van buitenaf opengedaan en de lamp boven de bruine roestige deur is groen, nu ten teken dat het veilig is. Er is op de plek waar Wilhelm zich bevindt geen noemenswaardige schade te zien, maar naast de Flak-luchtafweermanonnen liggen grote stapels met lege koperen hulzen, dus kan Wilhelm zien dat hier wel degelijk is geschoten. Toen ze de bunker ingingen lag er niets, er stonden alleen groene houten kisten en die waren nu weg. De soldaten die de wapens bedienden staan er rustig een sigaretje te roken. Hun gezichten staan ontspannen en de grote vlucht met zware bommenwerpers is ver uit hun zicht, nu onderweg naar Essen.

Er waren geen bommen op het complex neergekomen waar Wilhelm, Johannes en Julia zich bevonden. En als ze naar het oosten kijken zien ze in de verte een auto aan komen rijden. Die houdt achter de slagbomen stil en de chauffeur geeft zijn ausweis aan de controlerende soldaat. Zodra deze de papieren heeft gecontroleerd gaat de slagboom omhoog en rijdt de zwarte Mercedes naar het kampement waar de kinderen zich bevinden. Een grote blonde kerel in een grijs uniform stapt uit de auto en loopt op de kinderen af. Hij spreekt ze aan in gewoon Nederlands want hij is een Hollander in Duitse dienst. Hij heeft een heel vriendelijk gezicht en hij zegt tegen de kinderen: 'Ik ben Klaas Verbrugge en ik ben jullie mentor. Dat is iemand die voor jullie gaat zorgen.'

'Jullie,' zegt Wilhelm verbaasd. 'Gaat Julia ook met ons mee